

Actualisering onderwijskwalificatie Optiektchnieken en erkenning nieuw structuuronderdeel Opticien

*Advies over voorstellen tot actualisering
onderwijskwalificatie Optiektchnieken en tot
erkenning nieuw structuuronderdeel Opticien*

Vlaamse Onderwijsraad
Koning Albert II-laan 37
BE-1030 Brussel
T +32 2 219 42 99

www.vlor.be
info@vlor.be

Advies op vraag van Agentschap Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs,
Kwalificaties en Studietoelagen op 6 december 2023

Uitgebracht door de Raad Secundair Onderwijs op 18 januari 2024 met eenparigheid
van stemmen

Vorbereiding: werkgroep Erkenning so op 18 december 2023 onder voorzitterschap
van Saskia Lieveyns

Dossierbeheerder: Eric d'Hooghe

1 Situering

Het Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalificaties en Studietoelagen (AHOVOKS) werkt op eigen initiatief of op verzoek van belanghebbenden voorstellen uit voor onderwijskwalificaties. Het agentschap legt zijn beslissing voor aan de VLOR. Dat is ofwel een gemotiveerde beslissing tot het niet opmaken van een voorstel, ofwel een voorstel van onderwijskwalificatie.¹

Dit advies gaat over de actualisering van een onderwijskwalificatie en een nieuw structuuronderdeel. Concreet gaat het om de volgende voorstellen:

- een *actualisering* van de onderwijskwalificatie Optiektechnieken(*) (derde graad dubbele finaliteit, studiedomein STEM);
- een *nieuw* structuuronderdeel Opticien(*) (7de leerjaar gericht op instroom arbeidsmarkt na behaalde OK4, studiedomein STEM).

De aanvraag werd ingediend door de school KNMC Groenendaal in Merksem, met GO! Onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap als mede-indiener.

Het advies van de Vlor vormt de basis voor het erkenningsadvies dat AHOVOKS vervolgens opmaakt en voorlegt aan de minister, bevoegd voor Onderwijs en Vorming. Die beslist finaal of de onderwijskwalificatie wordt geactualiseerd en het nieuw structuuronderdeel wordt toegevoegd aan de matrix secundair onderwijs.

2 Criteria

Voor de beoordeling van de aanvraag baseert de Vlor zich enerzijds op de criteria uit de regelgeving.

2.1 Voor onderwijskwalificaties

De Vlor geeft volgens het besluit van de Vlaamse Regering² advies over alle criteria behalve 3°.

- 1° de benaming en het niveau;
- 2° de aanvragers en de actoren die bij de opmaak betrokken zijn;
- 3° de onderwijsdoelen waaruit de onderwijskwalificatie is samengesteld met toepassing van artikel 14 van het decreet van 30 april 2009, meer bepaald:
 - a) de decretale eindtermen;
 - b) in voorkomend geval: de decretale specifieke eindtermen of, bij ontstentenis, een beschrijving van de vooropgestelde specifieke eindtermen;
 - c) in voorkomend geval: de competenties van de erkende beroepskwalificaties of deelkwalificaties;
- 4° de benaming en het niveau van de erkende beroepskwalificatie(s) die in voorkomend geval deel uitmaken van de kwalificatie;
- 5° ter uitvoering van en overeenkomstig de toepassing van de criteria, vermeld in artikel 15, tweede lid van het decreet van 30 april 2009:

¹ Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming. (2014, 31 januari). [Besluit van de Vlaamse Regering houdende de uitvoering van het decreet van 30 april 2009 betreffende de kwalificatiestructuur, wat betreft de erkenning van onderwijskwalificaties van niveau 1 tot en met niveau 4 en tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 11 januari 2013 houdende de uitvoering van het decreet betreffende de kwalificatiestructuur van 30 april 2009 inzake de erkenning van onderwijskwalificaties voor het secundair na secundair onderwijs en het hoger beroepsonderwijs.](#)

² Zie voetnoot 1: artikel 5

- a) de maatschappelijke, economische of culturele behoefte;
 - b) de onderwijskundige en opvoedkundige context: de aansluiting bij de doelgroep, het bieden van een duidelijke finaliteit zijnde de arbeidsmarktgerichtheid en/of de doorstroomgerichtheid, de mate waarin leermotivatie gestimuleerd wordt;
 - c) een inschatting van de instroom;
 - d) een inschatting van de uitstroom;
 - e) de noodzakelijke materiële en financiële middelen en expertise;
 - f) de noodzakelijke samenwerking, als die vereist is;
 - g) de beschrijving van de plaats in de opleidingsstructuur, de vereiste voorkennis en een inschatting van de wenselijkheid van een aanbodbeperking;
- 6° de beschrijving van het verschil in inhoudelijke invulling van de onderwijskwalificatie tegenover en de eventuele samenhang met andere voorstellen van onderwijskwalificaties en met erkende beroeps- en onderwijskwalificaties;
- 7° welke onderwijskwalificatie of kwalificaties in voorkomend geval vervangen worden.

2.2 Voor structuuronderdelen die niet of niet automatisch tot een onderwijskwalificatie leiden

De Vlor geeft volgens het besluit van de Vlaamse Regering advies over alle criteria.³

- 1° de maatschappelijke, economische of culturele behoefte;
- 2° de invulling: de onderwijsdoelen voor het structuuronderdeel in kwestie die worden vooropgesteld of zijn vastgelegd met toepassing van de vigerende regelgeving over onderwijsdoelen, rekening houdend met de plaats van het structuuronderdeel in kwestie in de opleidingsstructuur;
- 3° de onderwijskundige en opvoedkundige context: de aansluiting bij de doelgroep, het bieden van een duidelijke finaliteit, namelijk de arbeidsmarktgerichtheid en/of de doorstroomgerichtheid, de mate waarin leermotivatie gestimuleerd wordt;
- 3°/1 de beschrijving van het verschil in inhoudelijke invulling van het nieuwe structuuronderdeel ten opzichte van al bestaande structuuronderdelen;
- 4° een inschatting van de instroom;
- 5° een inschatting van de uitstroom;
- 6° de noodzakelijke materiële en financiële middelen en expertise;
- 7° de noodzakelijke samenwerking, als die vereist is;
- 8° in voorkomend geval de vereiste voorkennis;
- 9° ...
- 10° het structuuronderdeel of de structuuronderdelen die in voorkomend geval vervangen worden.

Anderzijds hanteert de Vlor als criteria de doelstellingen en principes die de overheid vooropstelde voor de modernisering van het studieaanbod en die de Vlor ook toepaste in zijn advies over de matrix:⁴

- Het studieaanbod is *transparant*: domeinen en finaliteiten vormen het ordeningskader. Alle studiedomeinen komen evenwaardig aan bod, met het hele spectrum aan studierichtingen en finaliteiten in elk domein. De ordening van het studieaanbod biedt een beter zicht op de plaats van een studierichting, ook in functie van de schoolkeuze.
- Het studieaanbod is *rationeel*: waar nodig ontstaan nieuwe studierichtingen, verdwijnen studierichtingen en worden studierichtingen samengevoegd. Studierichtingen zijn breed programmeerbaar en er blijft plaats voor nichestudierichtingen.
- De modernisering van het studieaanbod en de nieuwe ordening ervan zorgen voor de *herwaardering van het technisch georiënteerd onderwijs*.
- Het studieaanbod zorgt voor een *getrapte studiekeuze*.
- Het studieaanbod is een *instrument tegen de waterval*.
- Het studieaanbod biedt *ruimte voor scholen*.

³ Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming (2007, 3 augustus). [Besluit van de Vlaamse Regering van 6 juli 2007 tot vaststelling van de indienings- en adviseringsprocedure voor voorstellen van nieuwe structuuronderdelen in het secundair onderwijs dat niet of niet automatisch tot een onderwijskwalificatie leidt](#), art 5.

⁴ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Secundair Onderwijs. [Advies over de modernisering van het studieaanbod in het secundair onderwijs](#), 21 februari 2017.

De Vlor past de criteria gezamenlijk toe en gaat in het vervolg van het advies niet systematisch in op elk criterium.

3 Advies

De adviesvraag bevat voorstellen voor:

- de *actualisering* van de onderwijskwalificatie Optiektechnieken (*) (derde graad dubbele finaliteit);
- een *toevoeging* van het nieuw structuuronderdeel Opticiens (*) (7de leerjaar gericht op instroom arbeidsmarkt na behaalde OK4).

De motivering van de aanvrager bestaat hoofdzakelijk uit volgende elementen:

- De aanpassingen aan de beroepskwalificatie Opticiens zorgen ervoor dat de competenties van de beroepskwalificatie drie schooljaren vergen in plaats van de huidige twee schooljaren. Een derde leerjaar in de derde graad Opticiens is vereist om een RIZIV-nummer te bekomen.
- Het specifieke gedeelte van de onderwijskwalificatie Optiektechnieken(*) wordt ingevuld met de beroepskwalificatie 'Assistent-opticiens' (VKS-niveau 4).
- Het specifieke gedeelte van het structuuronderdeel Opticiens(*) wordt ingevuld met de beroepskwalificatie 'Opticiens' (VKS niveau 4).
- Leerlingen kunnen zowel uitstromen naar de arbeidsmarkt als naar het hoger onderwijs.
- Er bestaat op de arbeidsmarkt een duidelijke vraag naar opticiens (cf. recente vacaturegegevens van de VDAB, nl. 126 vacatures dd. 09/12/2023).⁵
- Het gaat om een niche-opleiding naar analogie met het structuuronderdeel derde graad Optiektechnieken, dat momenteel wordt aangeboden door twee scholen die betrokken zijn bij de indiening van dit dossier.

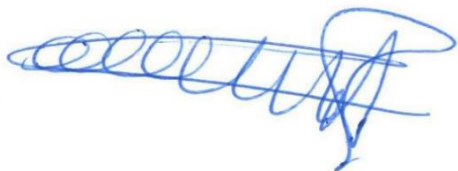
Naast de argumentatie in het algemeen advies, heeft de Vlor nog volgende specifieke opmerkingen:

- Opticiens-optometrist is een *kwantitatief knelpuntberoep*.⁶
- Het voorstel van onderwijskwalificatie kan door zijn invulling bijdragen aan een *versterking van arbeidsmarktkansen* van leerlingen.
- Het studieaanbod zorgt voor een *getrapte studiekeuze*.
- De *instroom is verzekerd* als we de huidige leerlingaantallen zien van de studierichting Optiektechnieken. Daarnaast kunnen door een uitzondering in de regelgeving ook leerlingen ouder dan 25 jaar zich inschrijven voor Optiektechnieken(*) in de derde graad omdat het aanbod uniek is in het onderwijsaanbod. Het betreft een uitzondering enkel voor sterk arbeidsmarktgerichte opleidingen waarvan de volledige opleiding niet voorkomt in het volwassenenonderwijs.

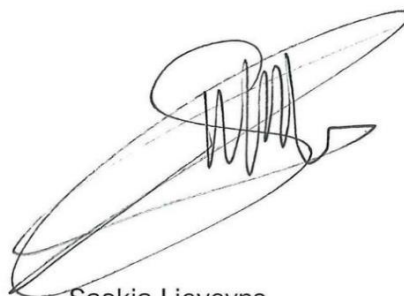
⁵ [Vacatures - VDAB](#), geraadpleegd op 9 december 2023.

⁶ Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling. [Knelpuntberoepen in Vlaanderen. Editie 2023](#). 1 februari 2023.

Om al deze specifieke en eerdergenoemde algemene redenen geeft de Vlor een *gunstig advies* voor het voorstel voor de actualisatie van de onderwijskwalificatie Optiektechnieken(*) en voor de toevoeging van een nieuw structuuronderdeel 7de leerjaar gericht op instroom arbeidsmarkt na behaalde OK4, Opticien(*) aan de matrix secundair onderwijs.

Marleen Colpin
secretaris Raad Secundair Onderwijs

Saskia Lieveyns
voorzitter Raad Secundair Onderwijs

Bronnen

[Dataloep: aan de slag met cijfers over onderwijs \(vlaanderen.be\)](#)

[Kwalificatieniveaus | De Vlaamse Kwalificatiestructuur](#)

Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling. [Knelpuntberoepen in Vlaanderen. Editie 2023](#). 1 februari 2023.

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming. (2014, 31 januari). [Besluit van de Vlaamse Regering houdende de uitvoering van het decreet van 30 april 2009 betreffende de kwalificatiestructuur, wat betreft de erkenning van onderwijskwalificaties van niveau 1 tot en met niveau 4 en tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 11 januari 2013 houdende de uitvoering van het decreet betreffende de kwalificatiestructuur van 30 april 2009 inzake de erkenning van onderwijskwalificaties voor het secundair na secundair onderwijs en het hoger beroepsonderwijs.](#)

Vlaamse Onderwijsraad, Raad Secundair Onderwijs. [Advies over de modernisering van het studieaanbod in het secundair onderwijs](#), 21 februari 2017.

